

עין משפט
נר מצוה

קבה:

וּאֶזְדָּרוּ לַמַּעֲמִייהוּ. תימה היכי הוה רבי אסי לטעמיה דלרצה פליגי דהכא קאמר ר' אסי נעשה כיסוי לחצית בהנחה גרידא בלא שום מעשה וגבי נדבך אמר ר' אסי זלא ושפפוס אמר להן דהיינו מעשה שהצריכן רבי^א ועוד

בשפשוף ולקמן גבי כיסוי כלים א"ר אסי א"ר יוחנן והוא שיש בהם תורת כלי ויש לומר דכיסוי חצית סגי לה בהנחה שדרכו לעשותו כל דהו דלא צעי תיקון ומעשה גמור כשאר כיסוי כלים ומדבך של אבן מסותת ומרובע לצנין סגי להו בשפשוף שאין צריך עוד תיקון ומ"מ הוי ר' אסי לטעמיה דכי היכי דמיקל רבי אסי גבי נדבך ה"נ הכא והא דקאמר ר' אסי בפרק צמח טומנין (לעיל דף ג.) חריות של דקל ישז אע"פ שלא קשר התם רב אשי^ב גרסינן אי נמי ר'אויין הס לישיבה טפי מאבנים: **הבב** מודים שאין עושין אהל^ב עראי בתחלה. פי' צנוי

דלא אסיר אהל אלא למעלה בגג אצל בדפנות לא כדמוכח בעובדא דשמואל בכל גגות (עירובין דף נד.) דאיתמר חצר כותל שנפרצה רב אמר אין מטלטלין אלא צד' אמות ושמואל אמר זה מטלטל עד עיקר המחיצה וזה מטלטל עד עיקר המחיצה והא דרב לאו בפירוש איתמר אלא מכללא דשמואל הוה ימצי בזהוה חצר נפל גודא דצניי צניי אמר להו שמואל שקולו גלימא נגודי ליה אהדיניהו רב לפיה כו' ושמואל למה ליה למיעבד הכי אחרו זה מטלטל עד עיקר המחיצה כו' שמואל לנניעוהא בעלמא הוא דעבד^ב אלא^ב משמע דאהל דדפנות שרי למיעבד הכי ורב שהיה מקפיד לאו משום עשיית אהל דשרי כדפרישית אלא הוה קפיד אחאי דהוו מטלטלין גלימא ד' אמות צנזרו וקשה דע"כ שייך איסור אהל בחצר דפנות כדאיתא בעירובין בפרק מי שהולאחוי (דף מה. מה. ושם) גבי עשיית דופן סוכה דפריך התם והאמר רבה דר בר חנה אמר רבי יוחנן הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחילה ומשמי הא בדופן שלישית והא בדופן רביעית^ב אלא נראה לר"ם דשפיר שייך בדפנות אהל היכא דמחיצה מועלת להיתר^ב ולהכי בדופן שלישית דהוא מחיצה ומכשר ליה לסוכה חשיב עשיית אהל בתחלה אצל דופן רביעית אינה אלא תוספת בעלמא הואיל וכבר הסוכה היתה כשרה ועיקר פלוגמין דר"א ורבנן איתא בזהל כנעשיית דופן דפקק החלון משמע בחלון שבכותל דאי בגג מיירי הוה ליה למימר ארובה כמו ששינו משלין פירות דרך ארובה

רב נסים גאון

אי הכי קא משתמש במחובר למטה מג'. מכלל כי מה שהיה מוכר מחובר לקרקע קרוב מתארץ פחות מג' טפחים מותר להשתמש בו ואין איסור משום שבות (ורן) שכן שהוא כבה מן הארץ ג'. טפחים. ומבצע עיקר זה במשנה במס' עירובין בפרק המוצא תפילין (דף נצו.) אילן שהוא מיסך על הארץ אם אין גופו גבוה מן הארץ ג' טפחים לא ישב עליהן. ודבר זה אין בו חלוקה, אבל חלקו רבא ורב ששת בשרשי אילן הבאים למעלה מג' לוחך ג'. ובפ' ככל מטרבין (לוח דף גז.) תניא נתנו באילן בתוך ג' מותר לטלטל.

סליק פירק בן הבבלי

רבינו הגנאל

וזה שאמר רבי צאן ולמדים עשו להן לימודים. יש מי שאומר עינו בהן, כלומר לימוד בלא מעשה. וי"א לימודים. כגון זה ששינו במסכת משקין, ר' יהודה אומר עושה לו לימודים אביביל שלא יחזקו, וכן כסודין עצים ועליהם טיט שרודים מעשים. וראויין הא דגרסינן בבבא טומטין כשרה ועיקר פלוגמין דר"א ורבנן איתא בזהל כנעשיית דופן דפקק החלון משמע בחלון שבכותל דאי בגג מיירי הוה ליה למימר ארובה כמו ששינו משלין פירות דרך ארובה

(ביצה דף לה.) ומיהו בזהל שבגג נמי פליגי כדמוכח לקמן בפרק תולין (דף קלו.) דמייתי הך גבי תליית משמרת שהיא כעין גג וכן משמע בפרק בתרא דעירובין (דף קכ.) דאמר הנהו דיכרי דהוו צי רב הונא ציממא צעו טולא וצילילא צעו אוריא אתא לקמייה דרב אמר ליה כיווך צודיא ושייר בה טפח דלמחר הוא מוסיף על אהל עראי ומותר ומשמע דהיינו נמי תוספת אהל עראי דפליגי רבי אליעזר ורבנן ועובדא דשמואל דכל

הלכך במחשבה סגי: **שאין עושין אהל עראי**. לפרום מחללת על ד' מחיצות או על ד' קונדסים להיות לל לאהל מן החמה. ודוקא גג אצל מחיצה לאו אהל הוא ושרי לפורסה לנניעות כדאמר^י בעירובין (ר' נד.) בעובדא דשמואל. ופקק החלון דמתי^י מ' משום דצנין קבוע הוא ומיחזי כמוסיף על הצנין: **לפוסף**. כגון שהיה מחללת פרוסה עליהן וכרוכה ושאר זה אור ונלמחר פושטה דומיא דפקק דמוסיף בעלמא הוא: **צין**

כל הכלים פרק שבעה עשר שבת

ומורה. של גפן: **שהיא קשורה צנפית**. פך ששואבין צו מן הצור או מן המעין: **ממלאין בה**. דשויא כלי להך זמורה: **וסולוי**. שאינו נגרר בצרך שהחבל שהוא קשור צו אינו מגיע לארץ: **אין פוקקין צו**. דמיחזי כמוסיף על הצנין: **צין כך וצין כך**. בגמרא

מפרש לה: **גב' סנ הסס**. לקמן בזהאי מוסכתא: **האבן שעל פי החצית**. והולרך לטוול מן היין שבמזכה: **מטה**. החצית על גדה והיא נופלת: **לא שנו**. דמותר לטלטל החצית והאבן עליה דקתמי ואס היתה צין חציות שירא להטותה שס שלא תפול האבן על החצית שצנדה מגביה ומטה על גדה והיא נופלת: **צנופת**. האבן עליה שלא צנמתיין: **אצל צנמית נעשים**. החצית צסיס לאבן שהיא דבר האיסור ואין מטלטל את החצית: **ורבי יוסף א"ר אסי**. לקולא אמר ר' יוחנן לא שנו דהולרך להטות את החצית ולא ניתן לטלטל האבן להדיא: **אלא צנופת**. דלא נמכוין לעשותה כלי: **אצל צנמית נעשה**. האבן כיסוי לחצית ומגלה אותה דכרחה: **אשמעינן**. על שמועה שלי שאמרתי צנמית אין האבן נעשה כלי: **ממלאין בה**. אלמא האבן נעשה כלי: **הדקה**. שקשרה יפה: **ואס לאו איין ממלאין**. ולא אמרינן נעשה כלי בהנחה בעלמא וקשיא לדידי דאמרי לעיל צנמית נעשה כיסוי לחצית: **ולא היא**. לא קשיא לי דהתם הואיל ובלא קשריה לא חזיא למלאות דהא נפלה והאי לאו הדקה צטולי בעלה מתורת כלי גלי דעמיא דלא חשיב ליה אצל כיסוי חצית הנחה משאיל ליה כלי: **ואזווי לטעמייהו**. ר' אמר ור' אסי: **נדבך של אבנים**. אבנים סדורות ומוקלות לצנין: **מאי אמר לפו**. מאי מעשה הצריכן לרבי יוחנן: **זאו ולמודס**. סדרו אותם והשיבום כדי שלא נצטרך ליגע בהם למחר לפי שאין הזמנה מעמשה יסכל דהן מועלת לאבן לעשותה כלי ור' אמר לטעמיה דאמר לעיל אין אבן נעשית כלי בהנחה: **למודס**. כדאמר^י צמו"ק (דף יג.) עושה להס למודים לסדר נסרים על פי הצור: **ושפפפוס**. מן הטיט שיהו נאות ליטב ולמחר תלמודס דצממשה כל דהו נעשה כלי: **סואר של קורוס**. הוה ולא אבנים: **סואר**. סדר של קורות חדשות שמסדרין אותן לצנין כדי שלא יתעקמו: **גשוש**. עץ ארוץ שמגששים צו המים לפני הספינה לידע שהוא צעומקו שכולל ספינה להלך בהן: **קפידי עליה**. שלא יתעקס ומימלא ליה מקוס ומקצה ליה צידים. ואפי' לר"ש אסור לטלטלו דמוקצה מחמת חסרון כס אפי' ר"ש מודה: **שאינה קשורה לא**. ואפי' יש עקמומית צראשה כעין מולג שראוי תלות בה טפיח ולמלאות ומישב עליה: **שגדרן לעצים**. שחתכן להיסק: **לריך לקשור**. מע"ש: **באבים**. בגפן: **והא קא משמטש צמחוצר**. ואפילו קשורה מצעוד יוס ליחסר: **למטה מג'**. סמוך לקרקע וכגון לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש בצילין למטה מג' כדאמר^י בפרק בתרא דעירובין (דף נט.) היו שרשרי גבוהין מן הארץ ג' לא ישב עליהם: **גזירה שמא יקטוס**. שמא למחר תהיה לו ארובה ויקטנה מתוך שהיא רכה ועומה לקטוס ונמלא עושה כלי וחיצי משום מכה צנפיש אצל בחריות לישיבה ליכא למיגזר הכי

מולג שראוי תלות בה טפיח ולמלאות ומישב עליה: **שגדרן לעצים**. שחתכן להיסק: **לריך לקשור**. מע"ש: **באבים**. בגפן: **והא קא משמטש צמחוצר**. ואפילו קשורה מצעוד יוס ליחסר: **למטה מג'**. סמוך לקרקע וכגון לשאוב מן המעין שאינו עמוק. ומותר להשתמש בצילין למטה מג' כדאמר^י בפרק בתרא דעירובין (דף נט.) היו שרשרי גבוהין מן הארץ ג' לא ישב עליהם: **גזירה שמא יקטוס**. שמא למחר תהיה לו ארובה ויקטנה מתוך שהיא רכה ועומה לקטוס ונמלא עושה כלי וחיצי משום מכה צנפיש אצל בחריות לישיבה ליכא למיגזר הכי

דכרי דהוו לרב הונא דביממא בעו טולא וכליליא בעו איורא, ואמר ליה רב כרוך בודיא עלייהו ושייר בה טפח ולמחר פורסיה עליהן, מוסיף על אהל(נ) עראי הוא ושפיר דמי. וחכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו. ומביעאי לן מאי בין כך ובין כך, אמר רבא בר כהנא

מסורת הש"ס

א) לקמן קל': עירובין מד. סוכה כו. ג) ולקמן קמנ: ע"ש. ג) ונפיל קי: לקמן קמנ: ע"ש. ד) וקידושין ג: וי"נ. ה) לעיל. ולקמן קכו. ו) לקמן קל': עירובין מד. פו. י) ומוספת סוכה פ"א, ח) ומהרי"ם ועי' רש"א, ט) גי' רש"ל הו למעלה בגג ולא מן העד אצל הר"ן מקיים פיר רש"י דהכא, י) ז"ל אסי. רש"א.

מוסף רש"י

פקק החלון. כגון ארובת הגג (קמנ קכו.). בזמן שהוא קשור וחלוי. שס כל שטה (סוכה כו.). פוקקין בו. כיון דמתקין ועומד לכן אין זה כוונה ולא מוסיף, ואם לאו אין פוקקין בו. דמוסיף הוא על צממית אהל (שם) דמיה לטות שטופף על צממית בית ואע"פ שארעי הוא שרי יחזור ויפסחט (שעריין חד.). מטה על צדה והיא נופלת. מטה חצית על גדה סל צריך לטוול מן היין והאבן נופלת ולא יטלטה צידים (קמנ קסב.). אלא בשוכה. ששכה האבן עליה צין צממית אהל ממתה, אבל במניה נעשה בסיס לדברי האסור. ואסור לטעותה האבן החצית מוקפה מותרבין אשמעתין. יס לי להביט על דברי (קמנ קסו.) אשמעות עצמתי (גיטין מנחות סח.). חריות של דקל. ענפים קשים ענן מחסוקשן שדולתם של ולבין ופגלי ענין שטין קרי לטן חריות (ע"ל ג.) שגדון. כל לקיטת מתרים על גזירה (שם.) צריך לקשור. לקשים יחד מצטנז יוס לחוסת שלישיה עומדים ואס לא קשרי יחד אסור לטלטל למחר, דלא יחי יחוד צממשה (שם.) הכל מודים. ר"א ומתקנתו שמתקן תוספת אהל ארעי גבי פקק חלון, דליא למי' פוקקין צו ואפי' דמוסיף על אהל ארעי הוא, מרים שאין עושם אס לא אהל(ה מחיצה (שעריין יט.) אלא להוסיף. כגון פקק זה שאני אלא תוספת ארעי על אהל(נ לקמן קל:) דלפניו רבנן לא שרי אלא להוסיף. כגון פקק חלון דמוסתת בעלמא הוא (שעריין חד.).

רבינו הגנאל (המשך)

משתמש במחובר. ופרקין למטה משלשה, כדנתן היו שרישין גבוהין מן הארץ שלשה טפחים לא ישב עליהן. אם גבוהין ג' טפחים הוא דאסירו הא בפחות (בבב) מותר לישב עליהן, מיהא שמעינן דפחות מג' במחובר לקרקע כקרקע דמי ומותר להשתמש בו. ויש אומרים כי המים הם קרובים בפחות משלשה ולא אחי לתמחך. רב אשי אמר אפילו תימא בתלושה, גזירה שמא יקטוס. ומתניין פקק החלון, כגון מסך העשוי לטותם החלון בין אם הוא מבדו בין מוולתו, בזמן שקשור וחלוי פוקקין בו, ואם לאו אין פוקקין בו. גמ' אמר (רבא) ובהן (בבב) בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודין שאין עושין אהל עראי בתחילה ביו"ט ואין צ"ל בשבת, לא בחלוקה אלא להוסיף. פי' שאם היה בו פקק פוקק במקצת החלון, ר' אליעזר אסור למושכן כנגד כל החלוקה וחכמים מותרים, וזהו להוסיף. כיצא בו בסוף המוצא תפילין הנהו

בחריות שגדרן לעצים ונמלך עליהן לישיבה אין צריך לקשר. ופירך רב ששת זמורה זו מחוברת באביה, כלומר מחוברת בקרקע, ואם לא קשרה מאתמול לא ביטלה, ואינה דומה לחריות של דקל שהן גרודין. ואקשינן אי הכי היכי